۱۵۷-۱۷۰

تأثیر هوش‌هیجانی بر قابلیتهای حرفه‌ای معلمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان فنی و حرفه‌ای

الهام خرم[۱] ◉ دکتر غلامعلی احمدی[۲] ◉ دکتر نورالدین میرزایی[۳]

چکیده: هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر هوش‌هیجانی بر قابلیتهای حرفه‌ای معلمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در هنرستان دخترانه فنی و حرفه‌ای پوشینه‌بافت در شهر اراک بوده است. جامعه آماری این پژوهش ۴۲۰ دانش‌آموز هنرستان دخترانه پوشینه‌بافت در شهر اراک بود که از میان آنان ۲۰۱ نفر بر مبنای جدول نمونه‌گیری مورگان و با روش تصادفی ساده انتخاب شدند. برای اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش از پرسشنامه‌های هوش‌هیجانی شرینک (۲۰۱۰)، قابلیت حرفه‌ای معلمان امفادی (۲۰۰۱) و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان هرمنس(۱۹۷۰) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نرم‌افزارهای اس‌پی‌اس‌اس و لیرزل به‌کار گرفته شد. یافته‌های این پژوهش نشان دادند که میان هوش‌هیجانی و قابلیت حرفه‌ای معلمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین رابطه میان قابلیت حرفه‌ای معلمان و پیشرفت تحصیلی مورد تأیید قرار گرفت. با توجه به نتایج به‌دست آمده می‌توان گفت تقویت هوش‌هیجانی و قابلیتهای حرفه‌ای معلمان موجب افزایش انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان فنی و حرفه‌ای می‌شود. به‌این‌ترتیب به‌منظور افزایش انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان، مطالعه پژوهشگران و اقدامات مسئولان ذیربط در این زمینه، ضرورت می‌یابد.

کلید واژگان: هوش‌هیجانی، قابلیتهای حرفه‌ای معلمان، انگیزه پیشرفت تحصیلی، هنرستان فنی و حرفه‌ای

☑ تاریخ دریافت: ۹۷/۱۲/۱۹ ☑ تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۱/۱۲

۱. **نویسنده مسئول:** دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، گروه آموزشی علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران. Elhamkhorram73t@gmail.com

۲. دانشیار بازنشسته، گروه آموزشی علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران. Ahmadygholamali@gmail.com

۳. استادیار گروه علوم تربیتی، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران. Mirza683@gmail.com

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

بیان مسئله

یکی از مهم‌ترین بخشهای نظام آموزش هر کشور نظام آموزش فنی وحرفه‌ای است و توجه به آن از جمله خط‌مشیهای اساسی کشورها برای تربیت نیروی انسانی کارآمد محسوب می‌شود (حرفتی‌سبحانی، ۱۳۹۶). مسئله پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان یکی از شاخصهای مهم در ارزیابی آموزش و پرورش است (عسکری، کهریزی و کهریزی،۱۳۹۲). از آنجا که پیشرفت تحصیلی متغیرهای متعددی را تحت‌تأثیر خود قرار می‌دهد، نظریه‌پردازان تربیتی بسیاری از پژوهشهای خود را بر شناخت عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی متمرکز کرده‌اند (بایر، کلیمه و جود[1]، ۲۰۱۶). در میان ویژگیهای معلم، قابلیتهای حرفه‌ای نقشی تعیین‌کننده دارند. یعنی معلمان علاوه بر داشتن «دانش نسبت به موضوع درسی»، نیازمند برخورداری از یک سری مهارتها و نگرشها هستند که لازمه تدریس مؤثر و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است (فونگ[2] و همکاران، ۲۰۱۷). از این رو موفقیت هر نظام آموزشی تا حد زیادی به شایستگیهای حرفه‌ای معلم بستگی دارد و بدون تردید هیچ فرد دیگری غیر از معلم نمی‌تواند تأثیر بیشتر بر آنچه در مدارس می‌گذرد، داشته باشد. معلم می‌تواند آموزش و پرورش را فرایندی توأم با لذت و کامیابی یا فرایندی بی‌ثمر نماید (مطهری‌نژاد و فاتحی‌چنار، ۱۳۹۶).

عاملی که می‌تواند بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیرگذار باشد، هوش‌هیجانی است. هوش‌هیجانی و پیشرفت تحصیلی در واقع سازه‌هایی هستند مستقل، اما با یکدیگر ارتباط بسیار دارند. هوش‌هیجانی تعاملی پیچیده میان بیان، ارزیابی و بهره‌برداری از احساسات است که بر اثر تنشهای محیطی بر افراد بروز پیدا می‌کند (موسکا[3]، ۲۰۱۹). هوش‌هیجانی مفهومی مدرن‌تر است و به توانایی فرد در درک، مدیریت و کنترل احساسات خود و دیگران اشاره دارد. مِیر و سالووی[4] (۱۹۹۷) هوش‌هیجانی را توانایی درک و ابراز احساسات، همسان‌سازی احساسات در اندیشه و درک و استدلال با احساس می‌دانند که هیجان را در خود و دیگران تنظیم می‌کند (خاتون، افضل، کران و اعجاز[5]،۲۰۲۰). با توجه به مطالب گفته شده، در این پژوهش هوش‌هیجانی و قابلیتهای حرفه‌ای معلمان بررسی و آثار آن بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بررسی شده است و به این سؤال پاسخ داده شده که آیا هوش‌هیجانی و قابلیتهای حرفه‌ای معلمان بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان فنی و حرفه‌ای تأثیرگذار است؟

ضرورت پژوهش

هوش‌هیجانی، نشان‌دهندۀ مجموعه ای از رفتارها و ادراکات دربارۀ توانایی فرد در شناخت، پردازش و استفاده از اطلاعات همراه با احساسات است. از دید گلمن[6](۱۹۹۵)، هوش‌هیجانی شامل توانایی مدیریت و تنظیم احساسات خود است. افرادی که هوش‌هیجانی بالا دارند، می‌توانند احساسات خود و دیگران

1. Bayer, Klieme & Jude
2. Fung
3. Mosca
4. Mayer & Salovey
5. Khatoon, Afzal, Kiran & Ijaz
6. Goleman

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

را به‌نحوی درک کنند که به تصمیم‌گیری آنها یاری رســـاند (میائو، هامفری، کیان و پولاک[1]، ۲۰۱۹). مطالعات انجام شـــده در ســـالهای اخیر در مورد هوش‌هیجانی دانش‌آموزان نشان می‌دهد که مرتبط با سازگاری روانی دانش‌آموزان در کلاس درس است و احساس خوب بودن و دستاوردهای علمی و کاری را در آینده در پی دارد (خیمنز، آلارکون و دویسنته یاگوئه[2]، ۲۰۱۹). در نظام آموزشی ما این مشکل وجود دارد که صرفاً بر توانایی تحصیلی تأکید می‌شود و هوش‌هیجانی یعنی مجموعه‌ای از صفاتی که بی‌اندازه در سرنوشت افراد اهمیت دارند، نادیده انگاشته می‌شود، چرا که توانمندیها و شایستگیهای اجتماعی و هیجانی از عوامل تعیین‌کننده و تأثیرگذار بر موفقیت و پیشرفت تحصیلی محسوب می‌شوند. باتوجه به اهمیت هوش‌هیجانی و لزوم پرورش آن، برآن شدیم تا تأثیر این مؤلفه را بر قابلیتهای حرفه‌ای معلمان که سبب تدریس هرچه بهتر آنان و درنهایت یادگیری هرچه بیشتر دانش‌آموزان می‌شود و همچنین انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را که عاملی مهم در یادگیری است، بسنجیم. از آنجا که مدارس فنی و حرفه‌ای زمینه‌ساز تأمین نیاز شغلی کشورند، این پژوهش در یکی از این نوع مدارس انجام گرفته است.

■ مبانی نظری و پیشینه تحقیق

یکی از مشغله‌های اصلی بشریت در تمام اعصار، توانمند ساختن نسل آینده در اداره امور خویش بوده است. قسمت اعظم این وظیفه را ابتدا خانواده انجام می‌داد و همزمان با گسترش جوامع و تقسیم کار، وظیفه تعلیم و تربیت به نهاد آموزش و پرورش محول شده است (خدیوی، اقدسی و صمدیان،۱۳۹۱). پیشرفت تحصیلی به توانایی آموخته‌شده یا اکتسابی فرد در زمینهٔ موضوعهای آموزشگاهی گفته می‌شود که از طریق آزمونهای فراگیری استانداردشده یا آزمونهای معلم‌ساخته اندازه‌گیری می‌شوند. در واقع پیشرفت تحصیلی یکی از مهم‌ترین ملاکهای ارزیابی عملکرد معلمان به‌شمار می‌آید. برای دانش‌آموزان نیز معدل تحصیلی معرف تواناییهای علمی آنها برای ورود به دنیای کار و اشتغال و مقاطع تحصیلی بالاتر است (قربانی‌قهفرخی، اسلامی و قیصری، ۱۳۹۶). پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان نشانگری مهم در ارزیابی نظامهای آموزشی در کشورهاســـت. سیف (۱۳۸۴) عملکرد تحصیلی را توانایی آموخته‌شده یا اکتسابی حاصل از درسهای ارائه شده یا به عبارتی، توانایی آموخته‌شده و اکتسابی فرد در موضوعهای آموزشگاهی می‌داند که با آزمونهای استانداردشـــده اندازه‌گیری می‌شود (مهاجری، شـــریف و مهاجری،۱۳۹۱). پیشرفت تحصیلی را می‌توان به‌صورت سنجش عملکرد یادگیرندگان و مقایسه نتایج آنها و هدفهای آموزشی از قبل تعیین‌شده به‌منظور تصمیم‌گیری در این‌باره‌که فعالیتهای آموزشـــی معلم و کوششهای یادگیری دانش‌آموزان تا چه اندازه به هدفهای مطلوب منتهی شده است، تعریف نمود (حسین‌مردی و حسین‌مردی، ۱۳۹۴). گرین، مارتین و مارش[3] (۲۰۰۷) معتقدند که شناســـایی عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی و استفاده مطلوب از آنها کمک

1. Miao, Humphrey, Qian & Pollack
2. Jiménez, Alarcón & de Vicente-Yagüe
3. Green, Martin & Marsh

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

شایانی به بهبود وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان می‌کند و زمینه‌ساز موفقیتهای چشمگیر در فرایند آموزش و مهم‌تر از همه استمرار یادگیری می‌شود (موسوی، کیامنش و اخوان‌تفتی،۱۳۹۷).

دانش‌آموزان یکی از ارکان اساسی نظام آموزش و پرورش هر کشورند. اگر دانش‌آموزان از انگیزه کافی برای تحصیل برخوردار نباشند، بعید است که کشور بتواند از سرمایه‌گذاریهای خود در بخش آموزش و پرورش بهره‌برداری مناسب بکند (عباس‌زاده، علیزاده‌اقدم و کوهی، ۱۳۸۷). واینر[1] (۱۹۸۵) معتقد است که انگیزش پیشرفت تحصیلی، گرایشی همه‌جانبه به ارزیابی عملکرد خود دارد که با توجه به عالی‌ترین معیارهای تلاش برای موفقیت در عملکرد و برخورداری از لذتی که با موفقیت در عملکرد همراه است، تأثیر مستقیم دارد (طهماسبی، رمضانی و زارع، ۱۳۹۷). پژوهشگران بسیاری متغیرهای مربوط به ویژگیهای معلمان و کلاس درس را در زمینهٔ عملکرد دانش‌آموزان مورد توجه قرار داده‌اند. هووی[2] (۲۰۰۵) در پژوهش خود که میان دانش‌آموزان آفریقای جنوبی انجام داده، عملکرد دانش‌آموزان در مقاطع مختلف را ناشی از زمان صرف‌شده معلمان در برنامه‌های آموزشی کلاس درس می‌داند (سرمدی، صیف، طالبی و عابدی، ۱۳۸۹). مهاجری و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهش خود که میان دانش‌آموزان ابتدایی شهر اصفهان انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که با معلمان دارای مدرک تحصیلی فوق‌لیسانس، سابقه خدمت زیر ده سال و در پایه چهارم از قابلیت حرفه‌ای بیشتری برخوردارند و دانش‌آموزان این معلمان عملکرد تحصیلی بالاتری دارند.

هوش‌هیجانی یعنی توانایی دریافت دقیق هیجانات خود و دیگران، درک اینکه عواطف و هیجانات ما چه پیامی دربارهٔ رابطه ما با دیگران دارند و مدیریت عواطف و هیجانات خود و دیگران. چنین تعریفی الزاماً شامل صفاتی مانند خوشبینی، آغازگر بودن و اعتماد به نفس - که برخی تعریفهای رایج به آنها اشاره می‌کنند، نمی‌شود. عناصر گوناگون در هوش‌هیجانی نقشی مؤثر در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارند که عبارت‌اند از: (۱) دانش‌آموز با آگاهی از خود می‌تواند احساسات خود را شناسایی کند و بداند که چگونه بر عملکرد تأثیر می‌گذارند. توانایی دانستن توانایی خود سبب می‌شود که دانش‌آموز خودباوری داشته باشد. (۲) دانش‌آموزان با خودتنظیم‌کننده می‌توانند احساسات، افکار و رفتارهای خود را به روشهای مناسب تنظیم کنند، در حالی که با سرخوردگی و عدم دستیابی به اهداف علمی خود روبه‌رو می‌شوند. با یادگیری چگونگی خودتنظیمی، دانش‌آموز می‌تواند چیزهای جدید را یاد بگیرد و استرس و ناامیدی طبیعی را مدیریت کند. (۳) دانش‌آموزان با ایجاد انگیزه برای رسیدن به اهداف خود تلاش می‌کنند. آنها مالکیت شخصی دانش و یادگیری خود را به‌دست می‌گیرند. (۴) همدلی به‌مثابه محوری برای رشد عاطفی اجتماعی عمل می‌کند. دانش‌آموزان از رفتار و شخصیت معلم خود یاد می‌گیرند، بنابراین اگر معلمان نمونه همدلی باشند و با نگرش دلسوزانه درک کنند، دانش‌آموزان احساس می‌کنند که می‌توانند ایده‌ها، افکار و مشکلات حوزه مربوطه را به اشتراک بگذارند. (۵) با مهارتهای اجتماعی دانش‌آموزان قادر به

1. Weiner
2. Howie

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

برقراری ارتباط مؤثر با دیگران، نمایش رفتارهای خوب و درک احساس دیگران نسبت به خودشان خواهند بود، زیرا مهارتهای اجتماعی بخشی از عملکرد و پیشرفت تحصیلی آنهاست (خاتون و همکاران،۲۰۲۰).

خوش‌آئین (۱۳۹۷) در پژوهش خود، به بررسی رابطه هوش‌هیجانی و پیشرفت تحصیلی میان دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهرستان بجنورد پرداخته است. روش مورد استفاده او از نوع توصیفی- تحلیلی بوده است و جامعه آماری همهٔ دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شاغل به تحصیل در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴بوده‌اند. حجم نمونه آماری با استفاده از جدول مورگان ۲۹۸ نفر بودند. او به این نتیجه رسید که هرچه میزان هوش‌هیجانی دانش‌آموزان تقویت شود، به همان میزان آنها در یادگیری پیشرفت بهتری خواهند داشت. در این پژوهش محدود بودن دامنه نمونه از نقاط ضعف محسوب می‌شود. پورقلی نصفچی (۱۳۹۷)، در پژوهش خود که میان دانش‌آموزان پایه نهم و دهم شهر شهریار انجام داده است، تأثیر هوش‌هیجانی و پیشرفت تحصیلی را مورد بررسی قرار داده است. روش پژوهشی او از نوع توصیفی زمینه‌یابی بود و جامعه آماری همهٔ دانش‌آموزان پایه‌های نهم و دهم مشغول به تحصیل در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ بودند. پورقلی نصفچی به این نتیجه رسیده است که هوش‌هیجانی رابطه مستقیم با میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارد و هرچه هوش‌هیجانی دانش‌آموزان از طریق تقویت مؤلفه‌های آن در دانش‌آموزان تقویت شود، به همان میزان پیشرفت دانش‌آموزان نیز بیشتر می‌شود. از نقاط ضعف این پژوهش محدود بودن دامنه پژوهش است، چراکه این پژوهش فقط در مورد دو پایه نهم و دهم در شهر شهریار انجام شده است. قربانی‌نیا و ایزدی (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی رابطه انگیزه پیشرفت تحصیلی با هوش‌هیجانی و کیفیت زندگی در میان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بم پرداخته‌اند. این پژوهش به‌صورت توصیفی - تحلیلی انجام شده است که به‌صورت مقطعی روی ۲۳۲ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بم انجام شده که به‌روش تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده بودند و در نهایت این نتیجه حاصل شد که میان انگیزه پیشرفت تحصیلی، هوش‌هیجانی و کیفیت زندگی ارتباط معنادار وجود دارد و این پیشرفت قابل‌تعمیم و آموزش است. در پژوهشی دیگر لقمان‌پور زرینی و تلارمی (۱۳۹۶) به بررسی اثرات هوش‌هیجانی و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) نوشهر و دانشگاه فنی و حرفه‌ای مازندران پرداخته‌اند. روش پژوهش در این‌تحقیق از نوع توصیفی- تحلیلی بود و جامعه آماری را دانشجویان دانشگاه علوم دریایی امام خمینی(ره) نوشهر و مجموعه دانشکده‌های فنی و حرفه‌ای استان مازندران تشکیل داده بودند. حجم نمونه برای دانشگاه دریایی ۲۹۸ نفر و برای دانشکده فنی و حرفه‌ای ۳۲۶ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی بود. درنهایت این نتیجه حاصل شد که میان هوش‌هیجانی و انگیزش پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معنادار وجود دارد. همچنین هوشمندان مقدم‌فرد، شمس و اخبار (۱۳۹۵) در پژوهشی که میان هنرجویان هنرستانهای کشاورزی استان زنجان انجام داده بودند، رابطه میان هوش‌هیجانی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را موردسنجش قرار دادند. در این پژوهش، جامعه آماری ۱۸۷ نفر از هنرجویان هنرستانهای

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

کشاورزی زنجان بودند و نمونه آماری با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی و با استفاده از جدول مورگان ۱۳۵ نفر از هنرجویان شـــاغل به تحصیل در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ بودند. روش تحقیق توصیفی و از نوع زمینه‌ای بود و هدف این پژوهش علی- ارتباطی ســـنجش تأثیر هوش‌هیجانی بر میزان پیشرفت تحصیلی هنرجویان هنرستانهای کشاورزی شهر زنجان بود که به این نتیجه رسیدند که میزان پیشرفت تحصیلی هنرجویان تحت تأثیر مســـتقیم هوش‌هیجانی آنهاست و به نتیجه مشابهی با سایر پژوهشهای از این دســـت نائل آمدند. همچنین حســـین‌مردی و حســـین‌مردی (۱۳۹۴) در پژوهش خود با عنوان «پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی براساس هوش‌هیجانی و انگیزش پیشرفت تحصیلی در میان دانشجویان دانشـــگاه آزاد اســـلامی در رودهن» به این نتیجه رســـیدند که میان هوش‌هیجانی و انگیزش پیشرفت تحصیلی دانشجویان همبستگی معنادار وجود دارد. این پژوهش از نوع توصیفی- تحلیلی و از نوع مقطعی بود که در آن از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شده بود. شرکت‌کنندگان در پژوهش ۳۷۶ نفر از دانشـــجویان دختر و پســـر مقطع کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ بودند. عظیمی، شفائی، صفری و صدقی (۱۳۹۴) در پژوهشی که انجام دادند به بررسی رابطه میان هوش‌هیجانی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان رشته علوم تربیتی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان پرداختند. جامعه آماری این پژوهش همهٔ دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ بودند و نمونه آماری با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شد. روش پژوهش از نوع توصیفی- تحلیلی بود و درنهایت این مهم حاصل شـــد که بین هوش‌هیجانی و میزان پیشـــرفت تحصیلی این دانشجویان رابطه همبستگی و معنادار وجود دارد. فتحعلی‌پور آهنگر (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی تأثیر مهارتهای حرفه‌ای معلمان بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی بابل پرداخت. روش پژوهش او توصیفی و از نوع زمینه‌یابی بود و جامعه آماری همهٔ معلمان شاغل به تدریس در مدارس ابتدایی شهرســـتان بابل در ســـال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ بودند که تعدادشان ۱۳۱۶ نفر بود. نمونه آماری طبق جدول مورگان ۲۹۷ مورد بود و درنهایت نتایج نشـــان داد که طراحی و اجرای طرح درس روزانه، به‌کارگیری روشهای تدریس فعال و استفاده از ابزار و وسایل دیداری و شنیداری و برقراری ارتباط مؤثر در فرایند یاددهی- یادگیری بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی بسیار مؤثر است.

باتوجه به مطالب مطرح شـــده، انجام دادن چنین پژوهشی در زمینه تأثیر هوش‌هیجانی بر قابلیتهای حرفه‌ای معلمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ضروری به‌نظر می‌رسد. لذا چارچوب نظری پژوهش حاضر را با توجه به مطالعات و پژوهشـــهای پیشین، می‌توان به‌صورت شکل شماره ۱ ارائه کرد. این مدل مفهومی در قالب مدل محقق‌ساخته است که در پی مشخص کردن بررسی تأثیر هوش‌هیجانی بر قابلیتهای حرفه‌ای معلمان و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان فنی و حرفه‌ای است. در این مدل، هوش‌هیجانی، متغیر مســـتقل است که بر متغیرهای قابلیتهای حرفه‌ای معلمان و پیشـــرفت تحصیلی تأثیرگذار است. متغیر قابلیتهای حرفه‌ای معلمان نیز بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان فنی و حرفه‌ای تأثیرگذار است.

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

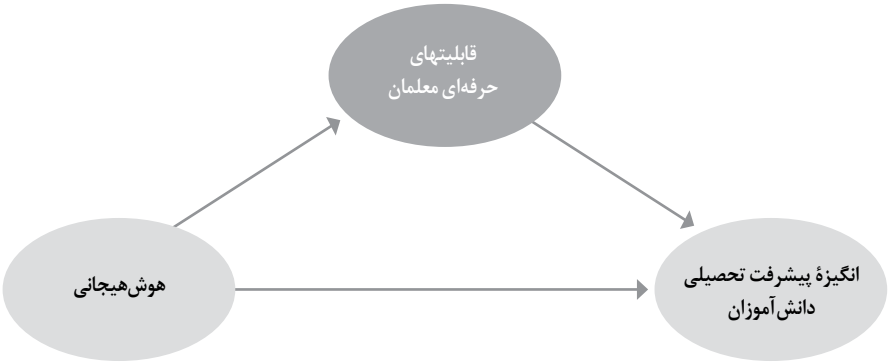

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش(محقق ساخته)

فرضیه‌های پژوهش

۱. هوش‌هیجانی بر قابلیتهای حرفه‌ای معلمان تأثیر معنادار دارد.
۲. هوش‌هیجانی بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر معنادار دارد.
۳. قابلیتهای حرفه‌ای معلمان بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر معنادار دارد.

روش تحقیق

با توجه به اینکه پژوهش حاضر در پی مشخص کردن وضعیت بررسی تأثیر هوش‌هیجانی بر قابلیتهای حرفه‌ای معلمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان هنرستان دخترانه پوشینه‌بافت در شهر اراک بوده است، از نوع تحقیقات کاربردی است. در ضمن پژوهش حاضر از لحاظ گردآوری داده‌ها در زمره تحقیقات توصیفی است. در این پژوهش برای گردآوری داده‌ها از روش کتابخانه‌ای و پرسشنامه استفاده شده است. حجم جامعه آماری ۴۲۰ نفر از دانش‌آموزان هنرستان دخترانه پوشینه‌بافت در شهر اراک در سال تحصیلی ۸۶-۱۳۸۵ بود که حجم نمونه بر طبق جدول مورگان تعیین و ۲۰۱ نفر از دانش‌آموزان انتخاب شدند. شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده بود. در این پژوهش برای گردآوری داده‌ها از سه پرسشنامه استاندارد هوش‌هیجانی شرینک[1] (۲۰۱۰) با پنج گویه، قابلیت حرفه‌ای معلمان امفادی[2](۲۰۰۱) با شش گویه و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان هرمنس[3](۱۹۷۰) با سه گویه استفاده شده است. این پرسشنامه‌ها در طیف لیکرت نمره‌گذاری شده‌اند. در جدول شماره ۱ مقیاس سنجش مربوط به هر یک از متغیرهای پژوهش به همراه ابعاد، تعداد سؤالات و ضرایب آلفای کرونباخ مربوط به پایایی و منبع آنها نشان داده شده است.

1. Cyberia-Shrink
2. Mfadi
3. Hermans

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

جدول ۱. ابعاد، سؤالات و ضرایب مربوط به مقیاس سنجش متغیرها

متغیر	شماره گویه‌ها	آلفایکرونباخ	منبع
هوش‌هیجانی	گویه‌های ۱ تا ۵	۰/۸۵۳	شرینک(۲۰۱۰)
قابلیتهای حرفه‌ای معلمان	گویه‌های ۶ تا ۱۱	۰/۸۳۶	امفادی (۲۰۰۱)
انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان	گویه‌های ۱۲ تا ۱۵	۰/۷۱۲	هرمنس(۱۹۷۰)

◉ برازش شاخص مدل ساختاری

بررسی روایی سازه از وظایف تحلیل عاملی تأییدی است که در آن، روایی یک سازه از طریق سؤالات آن، تبیین و بررسی می‌شود. روایی سازه اشاره به سؤالات یک متغیر یا شاخص سنجش یک سازه دارد که آیا به‌طوری واقعی سازۀ فرضی را تبیین می‌کند یا خیر. بنابراین، این نوع روایی، با دقت ابزار اندازه‌گیری یک سازه مرتبط است. برای بررسی روایی سازه در مدل‌سازی معادلات ساختاری از شاخصهای گوناگون استفاده می‌شود که به سه دسته (شاخصهای برازش مطلق مدل، تطبیقی مدل، اقتصادی مدل) تقسیم می‌شوند و هر یک وظیفه‌ای خاص را عهده‌دار است.

جدول ۲. شاخص برازندگی مدل

شاخص	به‌دست آمده
RMSEA	۰/۰۵۱
GFI	۰/۹۰
RMR	۰/۰۳۵
CFI	۰/۹۱
AGFI	۰/۹۰
χ^2/df	۱/۹۹

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

شاخصهای برازش حاکی از برازش کلی مدل بوده که طی آن معیار اصلی آن یعنی شاخص RMSEA کمتر از ۰/۰۸ است و نشان می‌دهد که خطای کل تخمین مدل به‌مراتب کمتر از ۰/۰۸ و مدل مناسب برای تخمین روابط ساختاری است.

یافته‌ها

آمار توصیفی

جدول ۳. آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

	میانگین	انحراف‌معیار	واریانس	چولگی		کشیدگی	
	مقدار آماره	مقدار آماره	مقدار آماره	مقدار آماره	انحراف استاندارد	مقدار آماره	مقدار آماره
هوش‌هیجانی	۲/۵۱	۰/۷۶۶	۰/۴۴۶	۰/۰۷۱-	۰/۱۹۵	۰/۸۳۹	۰/۳۸۹
قابلیت حرفه‌ای معلمان	۲/۴۶	۰/۶۳۵	۰/۴۲۷	۰/۳۲۲-	۰/۱۹۵	۰/۱۱۵-	۰/۳۸۹
انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان	۲/۹۱	۰/۷۱۸	۰/۵۰۳	۰/۷۸۹-	۰/۱۹۵	۰/۵۶۸	۰/۳۸۹

مدل ساختاری پژوهش

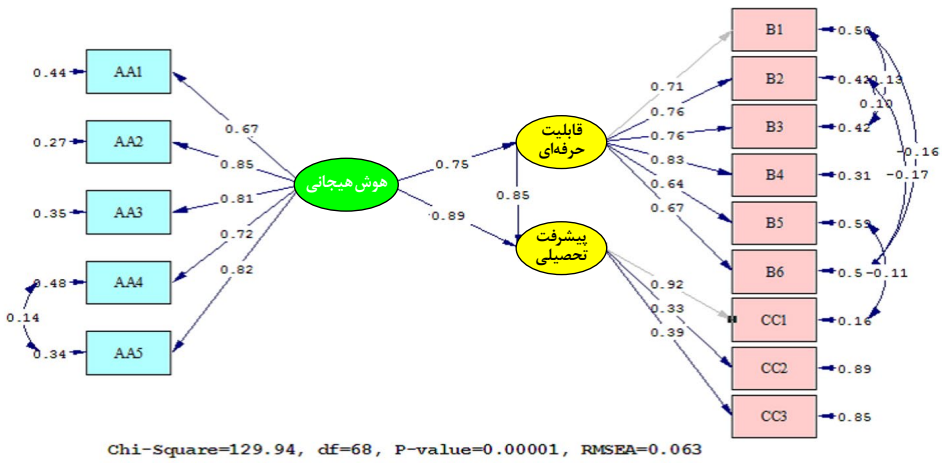

شکل ۲. مدل ساختاری پژوهش در حالت ضریب مسیر

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

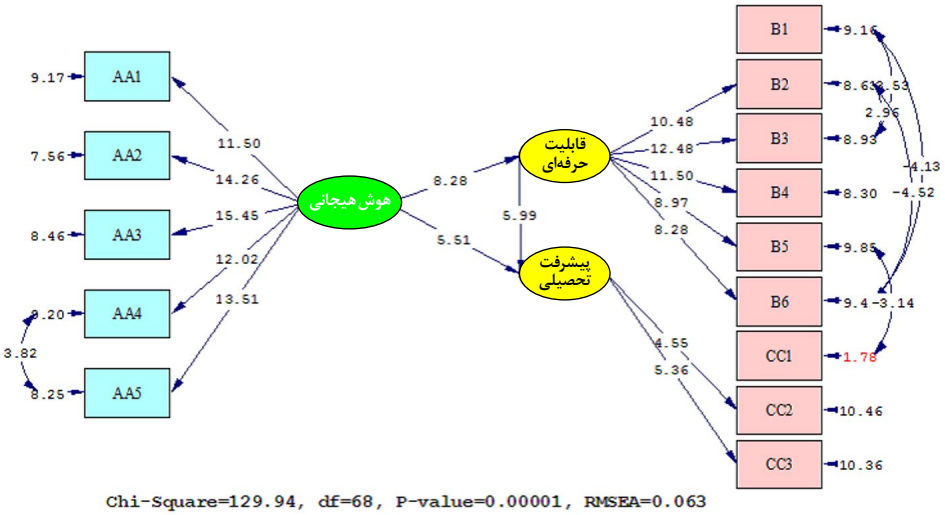

شکل ۳. مدل ساختاری پژوهش در حالت ضریب تی (T)

◉ آزمون فرضیه‌های پژوهش

این پژوهش شـــامل سه فرضیه است که در ادامه ضمن بیان فرضیه‌ها، براساس یافته‌های پژوهش، هر فرضیه به‌صورت مجزا مورد بررسی قرار گرفته و نتایج مربوطه ارائه شده است. بر این اساس در سطح اطمینان ۹۰ درصد، ۹۵ درصد و ۹۹ درصد این مقدار به‌ترتیب با حداقل آماره تی ۱/۶۴، ۱/۹۶ و ۲/۵۸ مقایسه شده است. همچنین ضریب مسیر برای میزان شدت تأثیر میان متغیرها اندازه‌گیری شده است: کمتر از ۰/۳ ضعیف، ۰/۳ تا ۰/۶ خوب، بالای ۰/۶ قوی مقایسه شده است. از آنجایی که ضرایب معناداری میان متغیرها در ســـطح اطمینان ۰/۹۵ است، باید ضرایب معناداری آماره تی بالاتر از قدر مطلق مثبت منفی ۱/۹۶ باشد. در این صورت می‌توان فرضیه صفر مبنی بر عدم تأثیرگذاری را مردود دانست و فرضیه یـــک را مبنـــی بر تأثیرگذاری میان دو متغیر را تائید کرد. با توجه به توضیحاتی که داده شـــد، تک‌تک فرضیات را مورد بررسی قرار داده‌ایم.

جدول ۴. نتایج فرضیه‌های پژوهش

ردیف	فرضیه‌ها	β	T-Value	P-Value	نتیجه آزمون
۱	هوش‌هیجانی ← قابلیتهای حرفه‌ای	۰/۷۵	۸/۲۸	۰/۰۰۰	تائید فرضیه
۲	هوش‌هیجانی ← انگیزه پیشرفت تحصیلی	۰/۸۹	۵/۵۱	۰/۰۰۰	تائید فرضیه
۳	قابلیتهای حرفه‌ای ← انگیزه پیشرفت تحصیلی	۰/۸۴	۵/۵۹	۰/۰۰۵	تائید فرضیه

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

■ نتیجه‌گیری ■

در پژوهش حاضر به اهمیت نقش و جایگاه هوش‌هیجانی بر قابلیتهای حرفه‌ای معلمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در هنرستانهای فنی و حرفه‌ای پرداخته شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که در تمام فرضیه‌های تحقیق رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. در بررسی رابطه هوش هیجانی با انگیزه پیشرفت تحصیلی، بیشترین ضریب تأثیر میان این دو متغیر وجود دارد. حال تک‌تک فرضیه‌ها را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

با توجه به رابطه هوش‌هیجانی و قابلیتهای حرفه‌ای معلمان، تأثیر خوبی میان دو متغیر وجود دارد. براساس نتایج به‌دست آمده، میزان ضریب مسیر میان هوش‌هیجانی و قابلیتهای حرفه‌ای معلمان ۰/۷۵ و مقدار آماره t برابر با ۸/۲۸ است و با توجه به کوچک‌تر بودن سطح معناداری (۰/۰۰۰) از مقدار مفروض α=۰/۰۵، فرض صفر مبنی بر عدم تأثیر متغیر هوش‌هیجانی رد و فرض یک مبنی بر تأثیر متغیر هوش‌هیجانی بر قابلیتهای حرفه‌ای معلمان تائید می‌شود. نتایج حاصل از بررسی این فرضیه با نتایج مهاجری و همکاران (۱۳۹۱) همراستاست. داشتن قابلیت و توانمندی مهم‌ترین شرط احراز موفقیت‌آمیز هر شغل و حرفه است. این امر به‌ویژه در آموزش و پرورش و حرفه معلمی از اهمیت بسزا برخوردار است. در ضمن هوش‌هیجانی بالا در معلمان قابلیتهای حرفه‌ای آنها را افزایش می‌دهد و به همان میزان کیفیت نظام آموزشی در فعالیتهای حرفه‌ای بهبود می‌یابد. بهبود کیفیت نظام آموزشی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان نقشی بسزا دارد، بنابراین پیشنهاد می‌شود که زمینه‌های لازم برای تقویت هوش‌هیجانی معلمان فراهم و قابلیتهای مورد نیاز آنان افزایش داده شود و معلمانی که قابلیتهای حرفه‌ای بالا و قابل توجه دارند به سایر معلمان آموزش دهند و نقاط ضعف آنان را شناسایی کنند و راهکارهایی برای رفع آنها ارائه دهند.

با توجه به رابطه هوش‌هیجانی و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، تأثیر بسیار قوی بین دومتغیر وجود دارد. براساس نتایج به‌دست آمده، میزان ضریب مسیر میان هوش‌هیجانی و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ۰/۸۹ و مقدار آماره t برابر با ۵/۵۱ است و با توجه به کوچک‌تر بودن سطح معناداری (۰/۰۰۰) از مقدار مفروض α=۰/۰۵، فرض صفر مبنی بر عدم تأثیر متغیر هوش‌هیجانی رد و فرض یک مبنی بر تأثیر متغیر هوش‌هیجانی بر انگیزه پیشرفت تحصیلی تائید می‌شود. نتایج حاصل از بررسی این فرضیه با نتایج خوش‌آئین (۱۳۹۷)، پورقلی نصفچی (۱۳۹۷)، هوشمندان مقدم‌فرد و همکاران (۱۳۹۵)، عظیمی و همکاران (۱۳۹۴)، قربانی‌نیا و ایزدی (۱۳۹۶) و لقمان‌پور زرینی و تلارمی (۱۳۹۶) همراستاست. دانش‌آموزانی که از هوش هیجانی بالایی برخوردارند، توانایی بیشتری در زمینهٔ درک محیط پیرامون خود و دیگران دارند، به‌طوری‌که آنها به ادراکی واقع‌بینانه نسبت به خود و جهان پیرامون دست می‌یابند و در کنترل احساسات و رفتارهایشان توانمند می‌شوند. همچنین در برقراری روابط مؤثر و عمیق و صادقانه با دیگران موفق‌ترند که در نهایت به احساس خودکارآمدی و افزایش انگیزه

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

پیشـــرفت تحصیلی می‌انجامد. دانش‌آموزانی که از هوش هیجانی بالا برخوردارند، از رفتارهای اجتماعی مثبت نیز برخوردارند. در نتیجه احتمال موفقیت تحصیلی آنها بیشتر می‌شود. آموزش و تقویت انگیزه پیشرفت و ارتقای هوش‌هیجانی می‌تواند در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر باشد و سبب پیشرفت دانش‌آموزان شـــود. از آنجا که ایجاد انگیزه برای پیشرفت قابل تعمیم و آموزش است، بنابراین از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی انگیزش پیشرفت می‌توان در پیشرفت دانش‌آموزان فنی و حرفه‌ای مؤثر بود.

با توجه به رابطه قابلیتهای حرفه‌ای معلمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، تأثیری بسیار قوی میان دو متغیر وجود دارد. براساس نتایج به‌دست‌آمده، میزان ضریب مسیر میان قابلیتهای حرفه‌ای معلمان و انگیزه پیشـــرفت تحصیلی دانش‌آموزان ۰/۸۴ و مقدار آماره t برابر با ۵/۵۹ اســـت و با توجه به کوچک‌تر بودن ســـطح معناداری (۰/۰۰۵) از مقدار مفروض α=۰/۰۵، فرض صفر مبنی بر عدم تأثیر متغیر قابلیتهای حرفه‌ای معلمان رد و فرض یک مبنی بر تأثیر متغیر قابلیتهای حرفه‌ای معلمان بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تائید می‌شود. نتایج حاصل از بررسی این فرضیه با نتایج فونگ و همکاران (۲۰۱۷)، لطفعلیان دهکردی (۱۳۹۵) و فتحعلی‌پور آهنگر (۱۳۹۳) همراستاســـت. پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تا حد زیاد به قابلیتهای حرفه‌ای معلمان بستگی دارد، بنابراین هر چه میزان قابلیتها، توانایی و مهارتهای معلمان در کلاس درس بیشتر باشد، به همان بر میزان انگیزه، عملکرد و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر بسزایی خواهد داشت. اگر معلمان بخواهند در انجام دادن وظایف حرفه‌ای خود موفق باشند و به دانش‌آموزان خود در پیشرفت و عملکرد تحصیلی کمک کنند، لازم است به قابلیتهای ضروری و موردنیاز برای رســـیدن به موفقیت حرفه‌ای مجهز شـــوند. با توجه به یافته‌های پژوهش، به مسئولان نظام آموزشـــی پیشنهاد می‌شود که با ارائه راهکارهای مناسب در زمینهٔ دستیابی معلمان به قابلیتهای حرفه‌ای اقدام کنند و نقاط قوت و ضعف آنان را مورد بررســـی و پژوهش قرار دهند و موانع پیشـــرو را از سر راه بردارند.

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

منابع

REFERENCES

پورقلی نصفچی، اعظم. (۱۳۹۷). *نقش هوش‌هیجانی در پیشرفت تحصیلی ریاضی و زبان دانش‌آموزان دختر پایه نهم و دهم: نقش واسطه‌گری سازگاری اجتماعی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی.

حرفتی‌سبحانی، محمد. (۱۳۹۶). بررسی شاخه‌های فنی وحرفه‌ای وکاردانش براساس رویکرد سیستمی. *رشد آموزش فنی و حرفه‌ای و کاردانش*، ۱۲(۳)، ۱۰-۲۰.

حسین‌مردی، علی‌اصغر و حسین‌مردی، زهرا. (۱۳۹۴). پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی براساس هوش‌هیجانی و انگیزش پیشرفت در بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن در سال ۱۳۹۲. *مجله علمی پژوهان*، ۱۳ (۳)، ۱۵-۲۲.

خدیوی، اسداله؛ اقدسی، علی‌نقی و صمدیان، مهناز. (۱۳۹۱). *بررسی تأثیر روشهای مطالعه بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان بناب. فصلنامه علوم تربیتی*، ۵ (۱۸)، ۱۳-۲۶.

خوش‌آئین، لیلا. (۱۳۹۷). *پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی براساس هوش‌هیجانی و پیشرفت تحصیلی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت.

سرمدی، محمدرضا؛ صیف، محمدحسن؛ طالبی، سعید و عابدی، صمد. (۱۳۸۹). بررسی عوامل همبسته با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان سوم راهنمایی براساس نتایج آزمون TIMSS-R و ارائه الگوی تحلیل مسیر برای بررسی تأثیر هر یک از عوامل بر پیشرفت تحصیلی. *رویکردهای نوین آموزشی*، ۵ (۱)، ۱-۳۰.

طهماسبی، غلامحسین؛ رمضانی، سیده گل‌افروز و زارع، حشمت. (۱۳۹۷). تأثیر راهبردهای فراشناختی بر انگیزه پیشرفت و فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی. *رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، ۹ (۱)، ۱۷۳-۱۹۰.

عباس‌زاده، محمد؛ علیزاده‌اقدم، محمدباقر و کوهی، کمال. (۱۳۸۷). عوامل اجتماعی- فردی مؤثر بر انگیزش تحصیلی در دانش‌آموزان مقطع متوسطه. *مطالعات جامعه‌شناسی*، ۱ (۱)، ۴۳-۶۶.

عسکری، سعید؛ کهریزی، سمیه و کهریزی، مریم. (۱۳۹۲). نقش خودکارآمدی و رضایت از زندگی در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر سال سوم دوره متوسطه شهر کرمانشاه. *روانشناسی مدرسه*، ۲ (۲)، ۱۰۷-۱۲۳.

عظیمی، محمد؛ شفائی، امیر؛ صفری، صابر و صدقی، فردین. (۱۳۹۴)، تأثیر هوش‌هیجانی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و یادگیری دانش‌آموزان. *سومین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی ایران*، قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی سروش حکمت مرتضوی.

فتحعلی‌پور آهنگر، علی. (۱۳۹۳). تأثیر مهارتهای حرفه‌ای معلمان بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی از دیدگاه معلمان شهرستان بابل. *اولین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی*، تهران، موسسه آموزش عالی مهر اروند، مرکز راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار.

قربانی‌قهفرخی، لیلا؛ اسلامی، صدیقه و قیصری، ناهید. (۱۳۹۶). تأثیر ورزش صبحگاهی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه اول، دوم و سوم ابتدایی. *پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی*، ۶ (۱)، ۹۹-۱۰۸.

قربانی‌نیا، راحیل و ایزدی، فاطمه. (۱۳۹۶). بررسی رابطه انگیزه پیشرفت تحصیلی با هوش‌هیجانی و کیفیت زندگی در دانشجویان. *پژوهش‌های سلامت‌محور*، ۳ (۳)، ۲۹۷-۳۰۷.

لطفعلیان‌دهکردی، بهنام. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین مهارت‌های ارتباطی معلمان و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع متوسطه. *دومین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی ایران*، قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی سروش حکمت مرتضوی.

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]

لقمان‌پور زرینی، رسول و تلارمی، ژاله. (۱۳۹۶). بررسی اثرات متقابل هوش‌هیجانی، هوش معنوی و انگیزش پیشرفت تحصیلی دانشجویان (مطالعه قیاسی دانشگاه علوم دریایی امام خمینی(ره) نوشهر و دانشگاه فنی و حرفه‌ای). *فصلنامه علمی- پژوهشی آموزش علوم دریایی*، ۴ (۴) ، ۶۲-۷۸.

مطهری‌نژاد، حسین و فاتحی‌چنار، فرداد. (۱۳۹۶). نقش شایستگیهای حرفه‌ای دبیران ریاضی در پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی ریاضی دانش‌آموزان مدارس عادی و خاص. *نشریه علمی- پژوهشی آموزش و ارزشیابی*، ۱۰ (۳۸)، ۵۱-۷۷.

منصوری، بهنام. (۱۳۸۰). *هنجاریابی پرسشنامه هوش‌هیجانی سیبریا شرینک در بین دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاههای تهران*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبائی.

موسوی، سیده‌ماهرخ؛ کیامنش، علیرضا و اخوان‌تفتی، مهناز. (۱۳۹۷). بررسی پیشرفت تحصیلی با واسطه کیفیت آموزشی، درگیری تحصیلی، یادگیری به کمک همسالان و انگیزش تحصیلی (یک مطالعه در دو سطح دانش‌آموز و معلم). پژوهش در *یادگیری آموزشگاهی و مجازی*، ۵ (۴)، ۹-۲۴.

مهاجری، مژده؛ شریف، مصطفی و مهاجری، احمد. (۱۳۹۱). رابطه بین قابلیت‌های حرفه‌ای معلمان دوره ابتدایی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در شهر اصفهان. *رویکردهای نوین آموزشی*، ۷ (۱)، ۲۷-۴۸.

هوشمندان مقدم‌فرد، زهرا؛ شمس، علی و اخبار، اسماعیل. (۱۳۹۵). تأثیر انگیزه کامیابی، هوش‌هیجانی و خلاقیت بر پیشرفت تحصیلی هنرجویان هنرستان‌های کشاورزی استان زنجان. *پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی*، ۸ (۳۹)، ۴۱-۵۳.

Bayer, S., Klieme, E., & Jude, N. (2016). Assessment and evaluation in educational contexts. In S. Kruger, E. Klieme, Jude, N., & D. Kaplan (Eds.), *Assessing contexts of learning: An international perspective* (pp. 469-488). Springer International Publishing.

Cyberia-Shrink Emotional Intelligence Test. (2010). Retrieved from http://www.queendom.com/tests/access_page/index.htm?idRegTest=3037

Fung, D., Kutnick, P., Mok, I., Leung, F., Lee, B. P.-Y., Mai, Y. Y., & Tyler, M. T. (2017). Relationships between teachers' background, their subject knowledge and pedagogic efficacy, and pupil achievement in primary school mathematics in Hong Kong: An indicative study. *International Journal of Educational Research, 81*, 119-130.

Hermans, H. J. M. (1970). A questionnaire measure of achievement motivation. *Journal of Applied Psychology, 54*(4), 353-363.

Jiménez, E., Alarcón, R., & de Vicente-Yagüe, M. I. (2019). Reading intervention: Correlation between emotional intelligence and reading competence in high school students. *Revista de Psicodidáctica* (English Ed.)*, 24*(1), 24-30.

Khatoon, A., Afzal, A., & Kiran, K., & Ijaz, B. (2020). Effects of emotional intelligence on students academic performance. *Journal La Edusci, 1*(2), 13-18. doi.org/10.37899/journallaedusci.v1i2.91

Mfadi, I. H. (2001). *A needs assessment of professional competencies of Jordanian vocational secondary teachers.* (Doctoral dissertation). University of Nebraska-Lincoln.

Miao, C., Humphrey, R. H., Qian, S., & Pollack, J. M. (2019). The relationship between emotional intelligence and the dark triad personality traits: A meta-analytic review. *Journal of Research in Personality, 78*, 189-197.

Mosca, C. K. (2019). The relationship between emotional intelligence and clinical teaching effectiveness. *Teaching and Learning in Nursing, 14*(2), 97-102.

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.10174133.1401.38.4.9.3]